

Εξώφυλλο

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ▪ ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΜΑΪΟΥ 2024 ▪ ΤΕΥΧΟΣ #300

300 ΕΞΩΦΥΛΛΑ (και μια ανακοίνωση)

Το «Εξώφυλλο», η ψηφιακή κυριακάτικη έκδοση του Τύπου Ιωαννίνων έφτασε τα 300 της φύλλα.

Περίπου 300 Κυριακές (μείον τις διακοπές, συν τα ειδικά φύλλα), το «Εξώφυλλο» είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι του typos-i. Αυτά τα 300 τεύχη του, έχουν φιλοξενήσει συνεντεύξεις, μόνιμες στήλες, συνεργασίες. Από εδώ ξεκίνησαν τα άρθρα για τα μουσικά άλμπουμ, στις επετείους κυκλοφορίας τους, αλλά και τα άρθρα για τις ονομασίες των χωριών του νομού Ιωαννίνων. Εδώ επίσης φιλοξενήθηκε και ολοκληρώθηκε η σειρά ταξιδιωτικών κειμένων «Για τα δικά μας ταξίδια», του Γιάννη Παπαδημητρίου.

Εδώ διαβάσατε αναλυτικά εκλογικά αποτελέσματα όλων των εκλογικών αναμετρήσεων από το 2019 και μετά (και θα διαβάσετε και των επόμενων).

Το «Εξώφυλλο» δεν είναι για εμάς μια απλή ενθύμηση του... έντυπου παρελθόντος.

Είναι ένας τρόπος να διαβάζεις τα πράγματα, πιο ενδελεχής και εν μέρει απαλλαγμένος από την εφήμερη ανάγνωση ενός τίτλου, ενός ποστ και μιας αράδας, στο ίντερνετ.

...και προς επίρρωση, όσοι και όσες φτάσατε μέχρι εδώ, ιδού ένα νέο:

Σύντομα θα γίνουν τα «αποκαλυπτήρια» για τη νέα έκδοση του Τύπου Ιωαννίνων: **Οι 25+2 Ρετρό Ιστορίες** τυπώνονται και θα κυκλοφορήσουν σύντομα ανάμεσά μας.

Είναι το τρίτο βιβλίο της ΣΧΗΜΑ ΚΟΙΝΣΕΠ και του Τύπου Ιωαννίνων, αυτή τη φορά με 25 ιστορίες της πόλης των Ιωαννίνων, συν ένα κόμικς, συν ένα θρύλο που συνδέεται με το Κάστρο και, ποιος ξέρει, ίσως και με ένα ακόμα μελλοντικό σχέδιο.

Περισσότερες λεπτομέρειες για την εκδήλωση θα ανακοινωθούν σύντομα.

- ▶ Όσοι-ες είστε συνδρομητές-τριες του Τύπου Ιωαννίνων στο patreon, προσέξτε τα μηνύματά σας το επόμενο διάστημα, θα είναι... ενδιαφέροντα.
- ▶ Όσοι-ες δεν είστε ακόμα και θέλετε να στηρίξετε την προσπάθεια που κάνουμε, μπορείτε να γραφτείτε συνδρομητές-τριες μέσω της πλατφόρμας του patreon, ακολουθώντας το κόκκινο κουμπάκι που υπάρχει στο τέλος του κάθε άρθρου στο typos-i.gr και στην κορυφή της πρώτης σελίδας.

Με 5 ευρώ το μήνα, δίνετε μια μεγάλη οικονομική ανάσα σε ένα συνεργατικό, αυτοδιαχειριζόμενο δημοσιογραφικό εγχείρημα, που φέτος κλείνει τα 8 του χρόνια και ήδη, έχει κάνει πάρα πολλά πράγματα.

Σας ευχαριστούμε και συνεχίζουμε.

Η ΒΔΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ, ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Οι πιο διαβασμένες ειδήσεις στον Τύπο Ιωαννίνων,
τη βδομάδα που πέρασε

1 Καλοκαίρι '24: Συναυλίες και παραστάσεις στα Γιάννενα και την Ήπειρο

ΤΟ ΦΕΤΙΝΟ καλοκαίρι αναμένεται πολύ γεμάτο από πολιτιστικές εκδηλώσεις, στα Γιάννενα και στην υπόλοιπη Ήπειρο. Τα γεγονότα, μεμονωμένα ή ως οργανωμένα φεστιβάλ αναμένονται περισσότερα και πιο δαπανηρά από ποτέ-ίσως ένα δείγμα ότι η Ήπειρος μπαίνει στον «χάρτη» ενός ιδιότυπου τουριστικού προϊόντος: του «συναυλιοτουρισμού»

<https://typos-i.gr/article/kalokai-ri-24-synaylies-kai-parastaseis-sta-gi-annena-kai-thn-hpeiro>

2 Στ. Κασσελάκης: Σε ροκ μπαρ στα Γιάννενα, βελάκια και Deep Purple

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ του ΣΥΡΙΖΑ ΠΣ Στέφανος Κασσελάκης, στη βόλτα του στα Γιάννενα μετά τις επαφές με πολιτικά πρόσωπα και τα εγκαίνια του εκλογικού κέντρου του κόμματος, πέρασε και από το Indian, το αειθαλές και φουλ χαρντ ροκ μαγαζί της πόλης.

<https://typos-i.gr/article/st-kasselakhs-se-rok-mpar-sta-giannena-belakia-kai-deep-purple>

3 Τα συρματοπλέγματα στο Ιτς Καλέ

ΣΤΟΝ ΠΡΟΜΑΧΩΝΑ πάνω από τη νότια πύλη της ακρόπολης του Ιτς Καλέ, στο Κάστρο των Ιωαννίνων, η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων έχει κάνει εδώ και καιρό την άστοχη επιλογή να τοποθετήσει περίφραξη με αγκαθωτό συρματοπλέγμα.

<https://typos-i.gr/article/syrmatopleg-mata-sto-its-kale>

4

Από Ραδοτόβι έγινε Ροδοτόπι

<https://typos-i.gr/article/apo-radotobi-egine-rodotopi>

Ο Τύπος χρειάζεται τη στήριξή σας

Ο Τύπος Ιωαννίνων typos-i.gr, είναι ένα ανεξάρτητο, συνεταιριστικό μέσο ενημέρωσης στα Γιάννενα, με τρεις εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης.

Τίποτα από τα παραπάνω δεν είναι δεδομένο στα ΜΜΕ.

Είναι επίσης ένα μέσο ενημέρωσης που θέλει και επιδιώκει να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στους αναγνώστες και τις αναγνώστριές του. Γιατί το αναγνωστικό κοινό είναι πάντα αυτό που τελικά έχει τον τελευταίο λόγο. Και έτσι πρέπει. Αυτό που θέλουμε, είναι προοπτικά να βασιζόμαστε αποκλειστικά στις συνδρομές των αναγνωστών και αναγνωστριών μας.

Η επιβίωση της δημοσιογραφίας, πόσο μάλλον σε τοπικό επίπεδο, δεν είναι εύκολη υπόθεση.

Με την προϋπόθεση της αλληλεπίδρασης και της συνειδητοποίησης του πραγματικού ρόλου ενός μέσου ενημέρωσης, ο «Τύπος Ιωαννίνων» ζητάει τη στήριξή σας.

Τη στήριξη του καθενός και της καθεμίας από εσάς που μας διαβάζει τόσα χρόνια και που μας εμπιστεύεται.

Κάνοντας μια συνδρομή μέσω του **Patreon**, με 5 ευρώ το μήνα, στηρίζετε την ύπαρξη του typos-i.gr και όλων των πραγμάτων που δημιουργούμε.

Από τις καθημερινές ειδήσεις και την ενημέρωση, μέχρι τις εκδόσεις, τα ντοκιμαντέρ κ.ο.κ.

Για να κάνετε τη συνδρομή, πατήστε το κόκκινο «κουμπί» στο τέλος του άρθρου ή απλά, τον εξής σύνδεσμο: https://www.patreon.com/TyposI?fan_landing=true

Μέσω του Patreon, μιας πλατφόρμας στήριξης δημιουργών περιεχομένου, θα μπορείτε να βλέπετε είτε αποκλειστικό περιεχόμενο, άρθρα που ανεβαίνουν μόνο εκεί δηλαδή και όχι δημόσια, είτε να έχετε πρόσβαση νωρίτερα σε podcasts, ψηφιακά έντυπα, είτε να συμμετέχετε σε κληρώσεις για θεάματα που γίνονται στα Γιάννενα.

Επίσης, μπορείτε εκεί να δείτε όλο το **ντοκιμαντέρ By the Lake**, για τη μουσική σκηνή των Ιωαννίνων μεταξύ 1975-1995, αλλά και να κατεβάσετε **δύο ψηφιακές εκδόσεις** του Τύπου Ιωαννίνων.

Επιπλέον, κάθε συνδρομητής-τρια θα λάβει έναν κωδικό έκπτωσης για τον επόμενο τόμο «**25+1 ρετρό ιστορίες**» που θα κυκλοφορήσει το 2024.

Ουσιαστικά, μέσω του Patreon, κάνετε μια πάγια εντολή για κάθε μήνα μέσω της τραπεζικής σας κάρτας. Δεν πρόκειται να σας ζητηθούν τραπεζικοί κωδικοί ή ο,τιδήποτε προσωπικό. Το Patreon είναι μια αναγνωρισμένη και ασφαλής πλατφόρμα στήριξης δημιουργών.

Αν έχετε πρόβλημα στην εγγραφή, μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μας με mail ή στο messenger της σελίδας του Τύπου στο facebook, για πληροφορίες.

 BECOME A PATRON

Η ΝΕΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΤΗΣ APPLE ΓΙΑ ΤΟ IPAD ΠΡΟΚΑΛΕΣΕ ΣΑΛΟ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Η τεχνολογία συνθλίβει την ανθρώπινη δημιουργικότητα;

Μια νέα διαφήμιση που κυκλοφόρησε πρόσφατα για την προώθηση του νέου iPad Pro της Apple έχει προκαλέσει μεγάλη ενόχληση στο διαδίκτυο.

Η διαφήμιση, η οποία κυκλοφόρησε από τον τεχνολογικό γίγαντα την Τρίτη, δείχνει μια υδραυλική πρέσα να συνθλίβει σχεδόν κάθε δημιουργικό όργανο που έχουν χρησιμοποιήσει καλλιτέχνες και καταναλωτές όλα αυτά τα χρόνια - από ένα πιάνο και ένα πικ-απ, μέχρι σωρούς από βιβλία, φωτογραφικές μηχανές και απομεινάρια από arcade games. Αποτέλεσμα της καταστροφής; Ένα παρθένο νέο iPad Pro.

«Το πιο ισχυρό iPad που υπήρξε ποτέ είναι επίσης το πιο λεπτό», λέει ένας αφηγητής στο τέλος της διαφήμισης.

Η πρόθεση της Apple φαίνεται απλή: Κοιτάξτε όλα τα πράγματα που μπορεί να κάνει αυτό το νέο προϊόν. Όμως οι κριτικοί την έχουν χαρακτηρίσει ανούσια, με αρκετούς ειδικούς μάρκετινγκ να σημειώνουν ότι η εκτέλεση της καμπάνιας δεν ήταν επιτυχής. Η διαφήμιση έρχεται επίσης σε μια εποχή που πολλοί αισθάνονται αβέβαιοι ή φοβισμένοι για το αν θα δουν την εργασία τους ή την καθημερινή τους ρουτίνα να «αντικαθίσταται» από τις τεχνολογικές εξελίξεις - ιδιαίτερα εν μέσω της ταχείας εμπορευματοποίησης της γεννητικής τεχνητής νοημοσύνης. Και το να βλέπεις αγαπημένα αντικείμενα να συνθλίβονται στη λήθη δεν βοηθάει να περιόρισεις αυτούς τους φόβους.

Αρκετές διασημότητες ήταν επίσης μεταξύ των φωνών που άσκησαν κριτική στη διαφήμιση «Crush!» της Apple στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αυτή την εβδομάδα.

«Η καταστροφή της ανθρώπινης εμπειρίας. Ευγενική χορηγία της Silicon Valley», έγραψε ο ηθοποιός Χιου Γκραντ στην πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης X, σε μια αναδημοσίευση της διαφήμισης από τον διευθύνοντα σύμβουλο της Apple Tim Cook.

Κάποιοι θεώρησαν ότι η διαφήμιση αποτελεί μια αποκαλυπτική μεταφορά της βιομηχανίας σήμερα - ιδιαίτερα τις ανησυχίες για τις αρνητικές επιπτώσεις της μεγάλης τεχνολογίας στους δημιουργούς. Η σκηνοθέτης Τζαστίν Μπέιτμαν έγραψε στο X ότι η διαφήμιση «συνθλίβει τις τέχνες».

Οι ειδικοί πρόσθεσαν ότι η διαφήμιση σημα-

τοδοτεί μια αξιοσημείωτη διαφορά σε σχέση με το μάρκετινγκ της Apple στο παρελθόν - το οποίο συχνά υιοθετούσε πιο θετικές ή ενθαρρυντικές προσεγγίσεις.

Η ΣΥΓΓΝΩΜΗ

Σε μια δήλωση που μοιράστηκε με το Ad Age την Πέμπτη, η Apple ζήτησε συγγνώμη για τη διαφήμιση. Το πρακτορείο ανέφερε επίσης ότι η Apple δεν σχεδιάζει πλέον να προβάλλει το σποτ στην τηλεόραση.

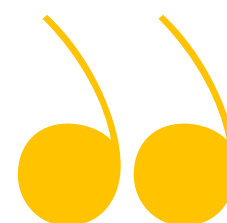
«Η δημιουργικότητα είναι στο DNA μας στην Apple και είναι απίστευτα σημαντικό για εμάς να σχεδιάζουμε προϊόντα που ενδυναμώνουν τους δημιουργούς σε όλο τον κόσμο», δήλωσε στο Ad Age ο Tor Myhren, αντιπρόεδρος επικοινωνίας μάρκετινγκ της εταιρείας. «Στόχος μας είναι να γιορτάζουμε πάντα τους αμέτρητους τρόπους με τους οποίους οι χρήστες εκφράζονται και ζωντανεύουν τις ιδέες τους μέσω του iPad. Δεν

πετύχαμε το στόχο με αυτό το βίντεο και λυπούμαστε».

Η Apple, με έδρα το Κουπερτίνο της Καλιφόρνια, παρουσίασε την τελευταία γενιά των iPad Pros και Airs νωρίτερα αυτή την εβδομάδα σε μια παρουσίαση που επαίνεσε τα νέα χαρακτηριστικά και για τις δύο σειρές. Το Pro διαθέτει νέο λεπτότερο σχεδιασμό, νέο επεξεργαστή M4 για πρόσθετη επεξεργαστική ισχύ, ελαφρώς αναβαθμισμένο αποθηκευτικό χώρο και ενσωματώνει διπλά πάνελ OLED για φωτεινότερη και ευκρινέστερη οθόνη.

Η Apple προσπαθεί να ενισχύσει τη ζήτηση για iPads μετά την πτώση των πωλήσεων των tablets κατά 17% σε σχέση με πέρυσι κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Μαρτίου. Αφού το ντεμπούτο του το 2010 βοήθησε στον επαναπροσδιορισμό της αγοράς των tablet, το iPad έχει γίνει ένας μικρός συντελεστής της επιτυχίας της Apple. Αυτή τη στιγμή αντιπροσωπεύει μόλις το 6% των πωλήσεων της εταιρείας.

«Η καταστροφή της ανθρώπινης εμπειρίας. Ευγενική χορηγία της Silicon Valley», έγραψε ο ηθοποιός Χιου Γκραντ στην πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης X

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ:

Τι είχε γίνει στην Ήπειρο

[ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ]

Το 1981 έγιναν οι πρώτες ευρωεκλογές στην Ελλάδα. Έγιναν μαζί με τις βουλευτικές εκλογές της 18^{ης} Οκτωβρίου 1981, οι οποίες άλλαξαν άρδην το πολιτικό σκηνικό στην Ελλάδα, με την εκλογή του ΠΑΣΟΚ.

Το ΠΑΣΟΚ είχε κερδίσει και τις ευρωεκλογές, οι οποίες φυσικά πέρασαν απαρατήρητες μέσα στον γενικό χαμό και τον θρίαμβο του Ανδρέα Παπανδρέου.

Ήταν όμως η πρώτη εκλογική επαφή των ελλήνων πολιτών με την –τότε– ΕΟΚ και στις λίστες των κομμάτων υπήρχαν άνθρωποι όπως ο Γιάννης Ζίγδης, ο οποίος εξελέγη με την ΕΔΗΚ, όπως και ο Γιάγκος Πεσμαζόγλου με το ΚΟΔΗΣΟ και ο Λεωνίδας Κύρκος με το ΚΚΕ Εσωτερικού.

Το ΠΑΣΟΚ κατέβαζε επικεφαλής τον Σπύρο Πλασκοβίτη, το νομικό και συγγραφέα βιβλίων όπως το «Συρματοπλεγμα», τον Ασημάκη Φωτίλα που τέσσερα χρόνια αργότερα πήγε στη ΝΔ. Η ΝΔ είχε στο ψηφοδέλιό της ανθρώπους όπως ο Αχιλλέας Γεροκωστόπουλος, ένας από τους πιο επιφανείς πολιτικούς της ελληνικής Δεξιάς, ο Μιχαήλ Πρωτοπαπαδάκης, γιος του εκτελεσθέντα πρωθυπουργού Πέτρου Πρωτοπαπαδάκη στη «Δίκη των Έξι». Το ΚΚΕ εξέλεξε τρεις βουλευτές.

Ένας από αυτούς ήταν ο Τάκης Αδάμος, που καταγόταν από την Πυρσόγιαννη. Ο Αδάμος ήταν ένας από τους σημαντικότερους έλληνες λογοτέχνες και δημοσιογράφους, καθώς και τους πιο επιφανείς έλληνες κομμουνιστές. Μέλος της ΟΚΝΕ, ιδρυτικό στέλεχος του Πατριωτικού Μετώπου στα Γιάννενα, μέλος του ΕΛΑΣ και ταγματάρχης του Δημοκρατικού Στρατού. Αργότερα, έγινε διευθυντής της «Ελευθέρας Πατρίδας» στο Λονδίνο και αρχισυντάκτης του «Ριζοσπάστη» μέχρι την εκλογή του στο ευρωκοινοβούλιο.

Μέχρι το 1981, η Ελλάδα εκπροσωπούσαν στην Ευρωβουλή με διορισμένα μέλη.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Κόμμα	νομός Ιωαννίνων	νομός Θεσπρωτίας	νομός Άρτας	νομός Πρέβεζας
ΠΑΣΟΚ	40,55%	46,82%	37,38%	39,52%
Νέα Δημοκρατία	33,91%	28,11%	42,80%	36,29%
ΚΚΕ	13,26%	10,10%	10,87%	12,53%
ΚΚΕ (Εσωτ.)	4,40%	4,61%	3,56%	3,77%
ΚΟΔΗΣΟ	2,37%	1,98%	1,54%	1,76%
Χριστιανική Δημοκρατία	1,46%	0,01%	0,65%	0,15%
ΕΔΗΚ	1,04%	1,09%	0,85%	1,12%
Έλληνες Μεταρρυθμιστές	1,01%	5,01%	0,82%	2,37%
Κόμμα Φιλελευθέρων	0,71%	0,91%	0,54%	0,82%

*η φωτο είναι από το αρχείο του Κων. Κωστούλα

Όταν λεγόταν Σωποτσέλι

[ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ]

Το Δίλοφο είναι ένα από τα πιο μικρά και πιο καλοδιατηρημένα χωριά του Ζαγορίου. Η παλιά του ονομασία ήταν Σωποτσέλι (ή Σομποτσέλι). Μια ονομασία που χρησιμοποιείται από τους κατοίκους μέχρι σήμερα.

Η μετονομασία του τοπωνυμίου έγινε το 1928 – μια περίοδο που η εκστρατεία «μετονομασιών» ήταν μαζική, με την πολιτεία να βγάξει από τον χάρτη σλάβικα ή άλλης ξένης προέλευσης τοπωνύμια.

Οι περισσότεροι, σχεδόν όλοι, αναφέρουν ότι το τοπωνύμιο «Σωποτσέλι» προέρχεται από σλάβικη λέξη soroto που σημαίνει «πηγή νερού», «τόπος με πολλά νερά». Ο ηπειρώτης λόγιος Ιωάννης Λαμπρίδης περιγράφει στα τέλη του 19ου αιώνα τον τόπο αυτόν ως εξής: «Η κατάρρυτος και κατάφυτη αυτή κωμόπολις κειμένη επί των λόφων παραφυάδων του Μιτσικέλι». Το Δίλοφο βρίσκεται ανάμεσα σε δύο λόφους στις βορειοανατολικές απολήξεις του όρους Μιτσικέλι.

Το Σωποτσέλι είναι ένα από τα χωριά που αύξησαν τον πληθυσμό τους κατά τον 16ο αιώνα, όταν και κάποια χωριά του Ζαγορίου (που δεν υπάρχουν σήμερα) ερημώθηκαν για διάφορους λόγους – κατολισθήσεις, επιδημίες κ.λπ. Σε αυτό, βρήκαν καταφύγιο κάτοικοι των πρώην οικισμών Πιτούρνα, Πετρίτσια και Ζλάροβο.

Όπως συνέβη και στα υπόλοιπα χωριά του Ζαγορίου, η περίοδος ακμής του Σωποτσελίου ήταν κατά τον 18ο και 19ο αιώνα, οπότε και χτίστηκαν μεγάλα αρχοντικά. Στα μέσα του 19ου αιώνα, στο χωριό λειτουργούσε και η Αναγνωστοπούλειος Σχολή. Η φθίνουσα πορεία του χωριού ξεκίνησε κατά τον 20ο αιώνα. Τη δεκαετία του '50, ήρθε και το φαινόμενο της αστυφιλίας.

Το Δίλοφο πριν από μερικά χρόνια χαρακτηρίστηκε από το υπουργείο Πολιτισμού «ιστορικός τόπος». Την ίδια ώρα, κάποια αρχοντικά έχουν αναστηλωθεί και μετατραπεί σε ξενώνες. Το μεγάλο δε και επιβλητικό διατηρητέο κτίριο της Αναγνωστοπούλειου Σχολής, που κάποτε ήταν αρρεναγωγείο και στη συνέχεια, μέχρι το 1950, δημοτικό σχολείο, αποκαθίσταται (με αργούς ρυθμούς) από την Περιφέρεια Ηπείρου.

Οι «25+1 ρετρό ιστορίες»

και
«Οι 'αποστάτες'
τα ρέντζελα
και οι δήμαρχοι»

Οι δύο
εκδόσεις
του Τύπου
Ιωαννίνων
και της
ΣΧΗΜΑ ΚΟΙΝΣΕΠ
στα βιβλιοπωλεία
των Ιωαννίνων

ΣΙΝΕΜΑ

16 ΜΑΙΟΥ

«Ο Μεγάλος Λεμπόφσκι»

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ σωματείο «Εξαύδα» προβάλλει στις 13 Μαΐου, στις 21:15, την ταινία των αδελφών Κοέν «Ο μεγάλος Λεμπόφσκι» με τον Τζεφ Μπρίτζες, στον χώρο του, στην οδό Κουντουριώτη 31, με οικονομική ενίσχυση 2 ευρώ. Πλάι στον Τζεφ Μπρίτζες, ο Τζον Γκούντμαν, ο Στιβ Μπουσέμι, η Τζουλιάν Μουρ και ο Φίλιπ Σέιμουρ Χόφμαν.

16 ΜΑΙΟΥ

Μια ταινία και μια συζήτηση
για τον Νικ. Δούμπα

ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ταινία «Νικόλαος Δούμπας, 1830-1900, ένας Δυτικομακεδόνας αναμορφωτής της νεότερης Βιέννης» θα προβάλλει η Σχολή Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων σε συνεργασία με την Εταιρεία Ελλήνων Ιστορικών Τέχνης την Πέμπτη 16 Μαΐου, στις 20:30, στον πολιτιστικό πολυχώρο «Δημ. Χατζής», στα Γιάννενα. Παρούσα θα είναι και η ερευνήτρια του έργου του Ν. Δούμπα, Ευθυμία Γεωργιάδου-Κούντουρα. Θα ακολουθήσει ανοιχτή συζήτηση με το κοινό.

ΘΕΑΤΡΟ

13 ΜΑΪΟΥ

«Οδυσσέα γύρισε σπίτι»

ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ παράσταση «Οδυσσέα γύρισε σπίτι» του Ιάκωβου Καμπανέλλη ανεβάζει η ομάδα τέχνης «Υφάδι» τη Δευτέρα 13 Μαΐου, στις 21:00, στο Καμπέρειο Θέατρο. Η παράσταση αποτελεί μέρος της δράσης «Φεστιβάλ Ερασιτεχνικών Ομάδων» του ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων.

Την παράσταση σκηνοθετεί ο Νικόλαος Τζοβάρας. Παίζουν (αλφαβητικά): Κρυσταλλία Γιωτάκη, Ιωάννα Θωμά, Αναστάσης Θωμάς, Μυρτώ Κίτσιου, Μιχαέλα Κουτσομήρου, Δημήτρης Κυριαζής, Άγγελος Παργανάς, Ελεωνόρα Στράτη, Άρης Τασιούλας, Φραγκίσκος Τασιούλας, Απόστολος Τζιμοτόλης, Ελεύθερη Είσοδος. Κρατήσεις θέσεων: 6937748187.

17-18 ΜΑΪΟΥ

«Αγορομάννα»

Η «ΑΓΟΡΟΜΑΝΑ» της Αφροδίτης Μητσοπούλου έρχεται στα Γιάννενα για δύο παραστάσεις, στις 17 και 18 Μαΐου, στις 21:00, στη «Σκηνή 125» (Θεατρική Συμπαιγνία, εντός ΚΕΠΑΒΙ).

Η υπόθεση: Μια νέα μητέρα διαπιστώνει ότι η ανατροφή παιδιών σε συνθήκες κοινωνικής πίεσης και αδιάκοπων «καλοπροαίρετων» οδηγιών καταλήγει να είναι μια επίπονη και εντατική μοναχική εργασία. Μόνο εκείνη το βιώνει έτσι; Είναι κακή μητέρα; Σκηνοθετούν και παίζουν: Αφροδίτη Μητσοπούλου και Ιάκωβος Μολυμπάκης.

Τιμή εισιτηρίου: 14€, 10€ μειωμένο. Διάρκεια παράστασης: 70 λεπτά. Τηλέφωνα κρατήσεων: 26513-12830, 6945533242 & 6983749922. Προώληση εισιτηρίων: Βιβλιοπωλεία Αναγνώστης & Χαρτέξ και ηλεκτρονικά more.com.

18-19 ΜΑΪΟΥ

«Το αμάρτημα της μητρός μου»

ΕΝΑ ΑΠΟ τα σημαντικότερα κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας «Το αμάρτημα της μητρός μου» του Γιώργου Βιζυηνού ανεβαίνει στη θεατρική σκηνή, για άλλη μια φορά.

Αυτή τη φορά σε σκηνοθεσία και ερμηνεία του Κωνσταντίνου Γιαννακόπουλου.

Η παράσταση έρχεται στα Γιάννενα στις 18 και 19 Μαΐου, στις 21:00, στο Θέατρο «Κύκλος» (Αραβαντινού 14).

Εισιτήριο: 12€, το μειωμένο 10€. Διάρκεια παράστασης: 85'. Προώληση εισιτηρίων: more.com

LIVE

18 ΜΑΪΟΥ

Οι Khirki στο Studio 203

ΣΤΙΣ 18 ΜΑΪΟΥ έρχονται στα Γιάννενα, στο Studio 203 στο ΚΕΠΑΒΙ οι Khirki, μια από τις πιο πολυσυζητημένες τελευταία ελληνικές μπάντες, που έχουν και νέο δίσκο, τον «Κυκεώνα».

Το live ξεκινάει στις 21.00, προώληση 8 ευρώ (Indian Rock Cafe, Manthos Group), ταμείο 10 ευρώ, ηλεκτρονικά εισιτήρια στο <https://www.more.com/.../khirki-live-at-studio-203.../5/24/>

To live ανοίγουν οι Spellbound.

14 ΜΑΪΟΥ

Stand up comedy: Θωμάς Ζάμπρας

Ο ΘΩΜΑΣ Ζάμπρας επιστρέφει στα Γιάννενα στις 14 Μαΐου, στον Πολυχώρο «Αγορά», με την παράσταση «Απόφοιτος Λυκείου».

Έναρξη: 21:30 (Οι πόρτες ανοίγουν στις 21:00), διάρκεια: 90' λεπτά (προώληση 12 ευρώ, Public, Wind, Media Markt, Shell, BP, EKO, Metro, My Market, more.com), Α.με.Α. / άνεργοι / φοιτητές / ειδικές κατηγορίες με την επίδειξη της αντίστοιχης κάρτας 10 ευρώ, ταμείο 15 ευρώ.

10 κινηματογραφικές τριλογίες που έγραψαν τη δική τους ιστορία

Πολλοί σημαντικοί σκηνοθέτες και ειδικά εκείνοι που άφησαν το στίγμα τους και επηρέασαν καθοριστικά τον κινηματογράφο, πολλές φορές άρθρωσαν το δικό τους λόγο μέσα από τριλογίες. Υπάρχουν βεβαίως και αυτοί που αναγκάστηκαν να μπουν στον πειρασμό της τριλογίας, καθώς ήταν αδύνατο να καλύψουν μέσα σε μια ταινία μία μεταφορά ενός βιβλίου ή το αρχικό σενάριο που είχαν μπροστά τους. Όμως, ήταν κι εκείνοι οι πραγματικά σπουδαίοι δημιουργοί που το έργο τους ήταν τόσο επιδραστικό στον κινηματογράφο ή ακόμη και στις κοινωνίες ή τα καλλιτεχνικά ρεύματα, που εκ των υστέρων οι ειδικοί μελετητές χαρακτήρισαν τρεις εμβληματικές τους ταινίες ως «τριλογία».

Κλασικές ταινίες, που είναι χαρακτηριστικές του έργου κάθε σκηνοθέτη, αποδίδουν σε μεγάλο βαθμό τη συνεισφορά τους στο σινεμά, το πνεύμα τους και την καλλιτεχνική τους συμβολή. Βεβαίως, εξαιρούνται οι τριλογίες - φραντσαίζ (που πολλές φορές έφτασαν τις δυο και τρεις τριλογίες), που το βασικότερο μέλημα για την κατασκευή τους ήταν η εισπρακτική επιτυχία.

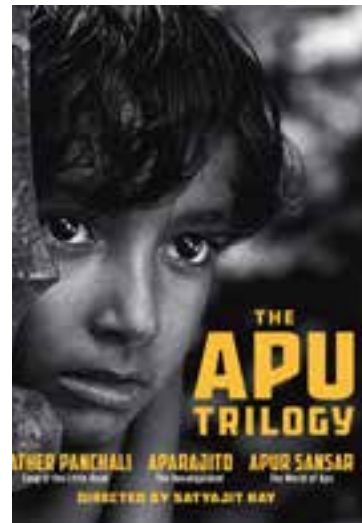
Ο Νεορεαλισμός

Ο Βιτόριο ντε Σίκα, ο κορυφαίος της αγίας τριάδας του νεορεαλισμού, με Ροσελίνι και Βισκόντι, θα παραδώσει αμέσως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο τρεις ταινίες που καθόρισαν τον ιταλικό νεορεαλισμό και επέδρασαν καθοριστικά τον παγκόσμιο κινηματογράφο. Και μόνο ότι μας προσέφερε τον Σατιατζίτ Ράι, είναι αρκετό για να μπει στην κορυφή της λίστας με τις σπουδαιότερες τριλογίες. Το 1946 θα γυρίσει το σπαραχτικό «Λούστρο Παπουτσιών» που γέννησε ουσιαστικά τον νεορεαλισμό και κέρδισε τον προπομπό των Όσκαρ ξενόγλωσσων ταινιών. Μετά από δυο χρόνια θα γυρίσει το κλασικό και ίσως μία από τις καλύτερες ταινίες όλων των εποχών, «Κλέφτη Ποδηλάτων», η οποία προκαλεί αβίαστα και λυτρωτικά τα δάκρυα. Το 1952 θα έρθει και ο «Ουμπέρτο Ντ.», μια ταινία που ξεχειλίζει από ανθρωπισμό. Θα πρέπει να μνημονευθεί βεβαίως και ο σεναριογράφος και στενός συνεργάτης του ντε Σίκα, Τσέζαρε Ζαβατίνι, που βρίσκεται πίσω και από τις τρεις ταινίες.

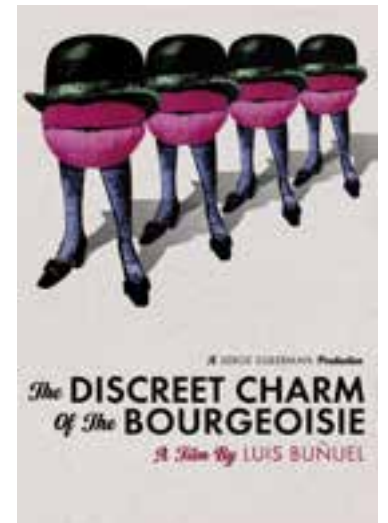
Νονός I, II & III

Εμβληματικό έπος από τον δαιμόνιο Φράνσις Φορντ Κόπολα, που διατηρεί ακόμη και σήμερα το προνόμιο να προκαλεί συζητήσεις αν το πρώτο μέρος είναι καλύτερο από το δεύτερο και άρα το καλύτερο φιλμ που γυρίστηκε ποτέ στον κινηματογράφο. Δυο αξεπέραστες ταινίες, για τις οποίες έχουν ειπωθεί τα πάντα, για το σκηνοθετικό μεγαλείο, το ανθολόγιο σκηνών και πλάνων, το αξεπέραστο σενάριο του Μάριο Πούτσο, τις ερμηνείες των Αλ Πασιόνο, Μάρλον Μπράντο, Τζέιμς Κάαν, Ρόμπερτ Ντιβάλ, Ρομπέρτο ντε Νίρο, Τζον Καζάλ, αλλά και τους αξέχαστους καρατερίστες και τις αθάνατες φάτσες μαφιόζων. Και φυσικά τις μουσικές του Νίνο Ρότα, τη φωτογραφία του Γκόρντον Γουίλις και την αξιοθαύμαστη παραγωγή. Μετά από 15 χρόνια, το 1990 θα ακολουθήσει και η τρίτη και τελευταία ταινία, που μπορεί να μην φτάνει σε επίπεδο τις δυο πρώτες, αλλά ήταν μία εξαιρετική ταινία στο πνεύμα της εγκληματικής φιλμίας.

Ινδικό μετάξι

Δεν υπάρχει πιο ενδεικτικός και ουσιαστικός χαρακτηρισμός για τον κορυφαίο Ινδό σκηνοθέτη Σατιατζίτ Ράι απ' αυτόν του Ακίρα Κουρσοάβα: «Το να μην έχει παρακολουθήσει κάποιος τον κινηματογράφο του Ράι είναι ως σαν να μην έχει δει τον Ήλιο ή τη Σελήνη!» Τον Ράι, θα τον ανακαλύψουν οι κινηματογράφοφιλοι όλου του κόσμου από την θρυλική «Τριλογία του Απού». Τρεις ταινίες για την ενηλικίωση του Απού, με τα γυρίσματα της πρώτης - και καλύτερης - ταινίας «Το Τραγούδι του Γυρισμού» να κρατούν περίπου τέσσερα χρόνια. Ένα κινηματογραφικό θαύμα, για την παιδική ηλικία του Απού, που θα συνταράξει με την απλότητα, το βάθος της σκέψης του σκηνοθέτη και τις εξάισιες σκηνές που θα μαγέψουν. Θα ακολουθήσουν δύο ακόμη αριστουργηματικές ταινίες, το 1956 «Ο Ανίκητος» και το 1959 «Ο Κόσμος του Απού». Ο Ράι χαρακτηρίζεται και ως ο νεορεαλιστής της Ανατολής, καθώς, όπως είχε παραδεχθεί, τον επηρέασε καθοριστικά ο «Κλέφτης Ποδηλάτων» του Βιτόριο ντε Σίκα.

Της Μπουρζουαζίας το ανάγνωσμα

Η διάσημη και παραδόξως οσκαρική «Κρυφή Γοητεία της Μπουρζουαζίας» είναι η πρώτη ταινία (1972) μίας τριλογίας για τη διαβόητη - κατά Λουίς Μπουνιουέλ - αστική τάξη. Ο Ισπανός σκηνοθέτης και βασικός εκπρόσωπος του κινηματογραφικού σουρεαλισμού, θα χτυπήσει αλύππτα την υποκρισία της μεγαλοαστικής τάξης, ενώ θα ακολουθήσουν και οι υπέροχες, αλλά όχι τόσο διάσημες ταινίες «Το Φάντασμα της Ελευθερίας» (1974) και το «Σκοτεινό Αντικείμενο του Πόθου» (1977). Στην ουσία ο Μπουνιουέλ ποτέ δεν άφησε έξω από το σπουδαίο κινηματογραφικό του σύμπαν, την αστική τάξη, την εκκλησία και τις αμαρτίες των κυρίαρχων εκπροσώπων τους.

Αποξένωση

Η κριτική τις λάτρεψε, το κοινό τις αγάπησε, η ιστορία του κινηματογράφου τις τοποθέτησε στις κορυφαίες τριλογίες. Ο ποιητής των εικόνων Μικελάντζελο Αντονιόνι με τα εκπληκτικά του φιλμ «Η Περιπέτεια» [1960], «Η Νύχτα» [1961] και «Η Έκλειψη» [1962] θα μιλήσει όσο κανείς τόσο διεισδυτικά για την αποξένωση, προβλέποντας και το δυσσώανο μέλλον για τις ανθρωπίνες αλλοτριωμένες σχέσεις. Όμως, οι ταινίες είναι και μια τριλογία της μούσας του Ιταλού δημιουργού και αξέχαστης Μόνικα Βίτι, την οποία πλήθος σινεφίλ θα ερωτευθεί για την εύθραυστη ομορφιά της.

Τρικολόρε

Τρία χρώματα, το μπλε, το λευκό και το κόκκινο, που απαρτίζουν τη γαλλική σημαία και συμβολίζουν την ελευθερία, την ισότητα και την αδελφότητα, εμπνέουν τον μεγάλο Πολωνό σκηνοθέτη να κάνει μία τριλογία, που αποτελεί και το κύκνειο άσμα του. Ο σκηνοθέτης της «Διπλής Ζωής της Βερόνικα» με τη φιλοσοφική και ιδεολογική κράση, θα κάνει τρεις αριστουργηματικές ταινίες για την Ευρώπη που κάνει την ψυχή της, παραδομένη στον υλισμό. Το 1993 με την «Μπλε Ταινία», το 1994 με τη «Λευκή Ταινία» και τον ίδιο χρόνο με την «Κόκκινη Ταινία», θα παραδώσει τρεις ταινίες στις οποίες το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον συμπλέκονται με εκπληκτικό τρόπο και στις οποίες πρωταγωνιστεί η εξαιρετική Ζιλιέτ Μπιός.

Για μια Χούφτα Δολάρια

Η τριλογία του Σέρτζιο Λεόνε, που θα φέρει στο κινηματογραφικό σύμπαν το σπαγγέτι γουέστερν και θα μας συστήσει έναν ψηλό από το Αμερικό, τον Κλιντ Ίστγουντ, καθιστώντας τον σταρ και στη συνέχεια έναν από τους σημαντικότερους Αμερικανούς σκηνοθέτες. Από το πρώτο πλάνο της πρώτης ταινίας «Για μια Χούφτα Δολάρια» [1964], που βασίζεται στο «Γιοζιμπο» του Κουροσάβα, καταλαβαίνουμε ότι εδώ έχουμε να κάνουμε με κάτι εντελώς διαφορετικό από το κλασικό γουέστερν. Δεν υπάρχουν καλοί και κακοί χαρακτήρες, όλοι κάτι κρύβουν, ενώ το χρήμα είναι ό,τι πιο μολυσματικό για τον βρόμικο κόσμο μας. Θα ακολουθήσει τον επόμενο χρόνο η «Μονομαχία στο Ελ Πάσο» και η τριλογία θα κλείσει με το αριστουργηματικό «Ο Καλός, ο Κακός και ο Άσχημος». Εννοείται ότι η συνεισφορά του Ένιο Μορικόνη είναι ίσως σημαντικότερη και απ' αυτή του Λεόνε.

Της Ζωής και του Έρωτα

Ο μεγάλος αιρετικός του ιταλικού σινεμά, ένας ξεχωριστός ποιητής των εικόνων, αποφασίζει να αφηγηθεί τρία ενήλικα παραμύθια, τα οποία ξεγύμνωσε, όπως μόνο αυτός ήξερε. Ξεκινώντας από το «Δεκαήμερο» το 1971, βασισμένος στο ομότιτλο βιβλίο του Βοκάκιου, θα περάσει τον επόμενο χρόνο στους «Θρύλους του Καντέρμπουρι» και θα κλείσει με τις «Χίλιες και Μια Νύχτες». Ο Παζολίνι δοξάζει τον έρωτα και το σεξ, αλλά και την ίδια τη ζωή, προκαλώντας για μια ακόμη φορά τη συντηρητική καθεστηκεία τάξη.

Της Πίστης και της Σιωπής

Από τον αφρό της διασκέδασης στα πολύ βαθιά. Στα ανεξερεύνητα πέλαγα της πίστης, στα οποία βούτηξε ο Ίνγκμαρ Μπέργκμαν, ο άθεος γιος του λουθηρανού πάστορα. Ο Μπέργκμαν μιλά για την πίστη, τη σιωπή του θεού και τις υπαρκτές αγωνίες σε πολλές ταινίες του, αλλά υπάρχει και η τριλογία που ξεκινά το 1961 με το «Μέσα από τον Σπασμένο Καθρέφτη», ακολούθησε το «Χειμωνιάτικο Φως» και έκλεισε με την περίφημη «Σιωπή». Εμπνευσμένη σκηνοθεσία, αλλά και μαθήματα σεναριακής οικονομίας, ενώ οι αξιωματικότερες ερμηνείες θα μας συστήσουν μία σπουδαία γενιά ηθοποιών.

Ο Ιντιάνα Τζόουνς

Ο μεγαλύτερος παραμυθός του κινηματογράφου, έχοντας πίσω του στην παραγωγή τον ακόμη ορεξάτο Τζορτζ Λούκας, θα μας παρουσιάσει το 1981 τον διασημότερο αρχαιολόγο Ιντιάνα Τζόουνς, στο πρόσωπο του χαρισματικού Χάρισον Φορντ, σε ένα ψυχαγωγικό πανηγύρι, που μάλλον δύσκολα θα ξεπεραστεί. Το πρώτο φιλμ «Οι Κινηγιοί της Χαμένης Κιβωτού» μαζί με την τρίτη συνέχεια «Ο Ιντιάνα Τζόουνς και η Τελευταία Σταυροφορία» είναι αθάνατες απολαυστικές περιπέτειες, απίστευτης εμπνευσης και δημιουργίας, ενώ ενδιάμεσα, «Ο Ιντιάνα Τζόουνς και ο Ναός του Χαμένου Θησαυρού» δεν είναι του ίδιου επιπέδου, αλλά διαθέτει μία από τις καλύτερες ενάρξεις, φόρο τιμής στην εποχή του «Χρυσού Χόλιγουντ». Θα ακολουθήσουν, αρκετά χρόνια αργότερα, ακόμη δύο αχρείαστες συνέχειες, αλλά ο Σπίλμπεργκ μετallάχθηκε λίγο πολύ και σε επιχειρηματία εκτός από οσκαροθήρα.

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

«Πράγα, ένα ποίημα που χάνεται»

ΠΡΑΓΑ, ΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑ ΠΟΥ ΧΑΝΕΤΑΙ- ΟΓΔΟΝΤΑ ΕΝΝΙΑ ΛΕΞΕΙΣ
 ΜΙΛΑΝ ΚΟΥΝΤΕΡΑ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
 ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΑΡΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
 ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Ο Μίλαν Κούντερα έφυγε από τη ζωή την περασμένη χρονιά, αλλά κείμενά του εξακολουθούν να μεταφράζονται στα ελληνικά μια και δεν έχουν πάψει να ενδιαφέρουν, τουλάχιστον όσο και πριν από τον θάνατό του, παλαιότερους και νεότερους αναγνώστες. Πολύ πρόσφατο δείγμα, το βιβλίο «Πράγα, ένα ποίημα που χάνεται. Ογδόντα εννιά λέξεις», που μόλις κυκλοφόρησε από την Εστία σε μετάφραση Γιάννη Η. Χάρη. Ο διπλός τίτλος παραπέμπει σε δύο κείμενα. Το «Πράγα, ένα ποίημα που χάνεται» δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Le debat» το 1980 ενώ, το «Ογδόντα εννιά λέξεις», δημοσιεύτηκε στο ίδιο περιοδικό πέντε χρόνια αργότερα, για να ενταχθεί το 1986 στο διάσημο έργο του Κούντερα «Η τέχνη του μυθιστορηματος», το οποίο κυκλοφόρησε το 2023 από την Εστία, σε νέα έκδοση, και σε μετάφραση Γιάννη Η. Χάρη. Την εποχή κατά την οποία πρωτοδημοσιεύονται τα δύο κείμενα του σημερινού βιβλίου, ο εκπατρισμός του Κούντερα από την τότε Τσεχοσλοβακία στη Γαλλία είναι πρόσφατος. Το ζήτημα που πρωτίστως τον απασχολεί συνδέεται με την εικόνα, την οποία έχει σχηματίσει για την Πράγα η δυτική Ευρώπη.

Το «Πράγα, ένα ποίημα που χάνεται» αποτελεί προάγγελο ενός άλλου κειμένου, που θα δημοσιευτεί στο «Le debat» το 1983 με τίτλο «Ο ακρωτηριασμός της Δύσης ή Η τραγωδία της Κεντρικής Ευρώπης» και κυκλοφόρησε από την Εστία το 2023 σε μετάφραση του ακαταπόνητου Γιάννη Η. Χάρη, έχοντας δημοσιευτεί ως βιβλίο μόνο λίγους μήνες νωρίτερα στα γαλλικά. Βασική, σε αυτό το πυκνό δοκίμιο, είναι η έννοια της Κεντρικής Ευρώπης, η οποία αντλεί ένα κρίσιμο μέρος της ταυτότητάς της από τον κεντροευρω-

παϊκό πολιτισμό, με συνθέτες όπως ο Ούγγρος Μπέλα Μπάρτοκ, οι Τσέχοι πεζογράφοι Φραντς Κάφκα και Γιάρουσλαβ Χάσεκ ή ο Πολωνός Βίτολντ Γκομπρόβιτς, ένας από τους κορυφαίους εκπροσώπους του παραλόγου. Η ουγγρική εξέγερση του 1956, η Άνοιξη της Πράγας του 1968 και οι πολωνικές κινητοποιήσεις από το 1956 μέχρι και το 1970, έρχονται σε ανοιχτή αντιπαράθεση με τη Σοβιετική Ένωση, προκαλώντας ένα μείζον πολιτικό δράμα και αφήνοντας πίσω τους ένα βαθύ τραύμα. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η Δύση δεν έβλεπε στα «μικρά έθνη» της Τσεχίας, της Ουγγαρίας και της Πολωνίας τον πόθο τους για αυτονομία και ανεξαρτησία, αλλά μόνο το στενό πολιτικό τους πρόβλημα. Τα «μικρά έθνη» (με ευδιάκριτη την επίδραση του εβραϊκού στοιχείου) δεν συνιστούν στη σκέψη του Κούντερα αφορμή για πατριωτική έξαρση, για έναν εθνικισμό των ανίσχυρων και των αδύναμων, που θα μετατρέψει τους νάνους σε γίγαντες. Η κουλτούρα των «μικρών εθνών», η ουσία και το βάρος της σοφίας τους, λειτουργούν σαν κρυμμένοι σβώλοι από χρυσό στο πλαίσιο μιας σταδιακής έκπτωσης τόσο των πολιτικών όσο και των πολιτισμικών αξιών.

Ανάλογος είναι ο προσανατολισμός του Κούντερα και στο «Πράγα, ένα ποίημα που χάνεται». Ο Χάσεκ και ο Κάφκα ανεβαίνουν τώρα στο προσκήνιο για να σηματοδοτήσουν, παρά τις τεράστιες μεταξύ τους διαφορές, έναν καινούργιο τρόπο μυθιστορηματικής γραφής, ο οποίος αρνείται να μείνει στο γενεαλογικό δέντρο του ήρωα και στην οικογένειά του, προτιμώντας να δείξει και να προβάλει το παρόν του αντί να ανασκαλέψει και να αναμνησκάσει το παρελθόν του. Με αυτόν τον καινούργιο τρόπο, όμως, ο Χάσεκ και ο Κάφκα

πλησιάζουν την κοινωνία τους από μια οπτική η οποία επιζητεί να συλλάβει τα εξωστρεφή αρνητικά χαρακτηριστικά της: τη γραφειοκρατία που συνεπάγεται έναν αδήλωτο πλην άκρως επικίνδυνο ολοκληρωτισμό στην πεζογραφία του Κάφκα και τη στρατοκρατία που αποκαλύπτει τη γελοσιότητα του κρατικού αυταρχισμού στο μυθιστόρημα του Χάσεκ. Το ίδιο ισχύει και για τα στρατόπεδα συγκέντρωσης που απασχολούν τον Τσέχο συνθέτη και λαογράφο Λέος Γιάνατσεκ.

Όταν τα μυθιστορήματα του Κούντερα αρχίζουν να μεταφράζονται στις περισσότερες γλώσσες του κόσμου, εκείνος ανακαλύπτει περίτρωμος πως τα τσέχικα, που είναι η μητρική του γλώσσα, υψώνουν απαγορευτικό τείχος για την πιστή μετάφραση των έργων του. Ο ίδιος πιστεύει στη σημασία της πιστής μετάφρασης με ιερή προσήλωση και ελέγχοντας εξονυχιστικά τις μεταφράσεις των μυθιστορημάτων του αποκτά μια οξύτατη αίσθηση για το τι σημαίνει εννοιολογική ακρίβεια ή για τον αντίκτυπο που έχουν οι πολλαπλές σημασίες μιας λέξης. Έτσι, στο «Ογδόντα εννιά λέξεις» θα καταρτίσει ένα αιχμηρό λεξιλόγιο, εξετάζοντας μεταξύ άλλων τις έννοιες της πολιτικής, του μνημματος, του έργου, του μυθιστορηματος, του μυθιστοριογράφου, του ρυθμού και της φάρσας. Κλειδιά όχι μόνο για τη λογοτεχνία, την υψηλή ευρωπαϊκή του παιδεία και τον πολιτικό προβληματισμό του, αλλά και για το βάθος της ευαισθησίας ή για την πρωτοτυπία των συλλογισμών του. Είναι ο Κούντερα με τον οποίο έχουμε συναντηθεί κατ'επανάληψη σε όλη τη διάρκεια της ζωής και της συγγραφικής του δράσης, αλλά και ο Κούντερα με τον οποίο θα ξανασυναντηθούμε αναπόφευκτα στο μέλλον.

ΑΠΕ-ΜΠΕ

ΕΝΑ ΑΛΜΠΟΥΜ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

Mods και... μουσικές κλοπές

[ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ]

Tο 1965 στην Αγγλία μπορούσες να ήσουν διάφορα πράγματα, μεταξύ των οποίων και mod. Αν ήσουν mod, άκουγες κατά βάση Who, λιγότερο Kinks, οι πιο underground Action και Smoke.

Και Small Faces, φυσικά.

Η μπάντα, που το 1966 κυκλοφόρησε τον πρώτο, ομώνυμο δίσκο της, δεν έγινε το ίδιο διαχρονικά διάσημη με τους Who, όχι γιατί της έλειπε το ταλέντο, αλλά γιατί ποτέ τα μέλη της δεν φημίστηκαν για τη σταθερότητά τους.

Ή απλά δεν έζησαν τόσο, ώστε να την αποκτήσουν. Τους Small Faces έφτασαν στο Λονδίνο ο Στιβ Μάριος και ο Ρόνι Λέιν, αφού πρώτα συναντήθηκαν στο μαγαζί με μουσικά όργανα που δούλευε ο πρώτος. Πήραν τους κολλητούς τους, Κένι Τζόουνς και Τζιμ Γουίνστον και ιδού: Small Faces.

Στις 6 Μαΐου 1966 κυκλοφόρησαν τον πρώτο τους δίσκο που βασίστηκε στη συνταγή της εποχής: ένα-δυο πασάρικα χιτάκια και διασκευές, κυρίως σε μπλουζ ογκόλιθους, των οποίων οι αρχικοί δημιουργοί δεν τύχαιναν τσαούτης αποδοχής, για κοινωνικούς λόγους.

Η επιτυχία του δίσκου ήταν το κάπως σαχλό Sha La La Lee, μια διασκευή σε ένα κομμάτι των Κένι Λιντς και Μορτ Σούμαν, που ο Μάριος το 'παιξε με μισή καρδιά, κατά παραγγελία του μάνατζέρ τους.

Οι SF επίσης κατέκλεψαν τον Γουίλι Ντίξον χωρίς ο τρομερός μπλουζιμαν να τους κυνηγήσει ποτέ.

Το συγκεκριμένο κομμάτι, το You Need Loving, που ήταν ουσιαστικά το... You Need Love του Ντίξον, λίγα χρόνια αργότερα έγινε ένα άλλο, ακόμα πιο γνωστό κομμάτι του ροκενρόλ: Whole Lotta Love, από τους επίσης λεπλάτες του Ντίξον, Led Zeppelin. Ο δίσκος όμως ξεχείλιζε από την ευστροφία του Λέιν, το επιθετικό παίξιμο του Τζόουνς στα τύμπανα (ο άνθρωπος αντικατέστησε τον Κιθ Μουν στους

Who, μην ξεχνάμε) αλλά πάνω από όλα, είχε τον Στιβ Μάριος.

Ο έξαλλος τύπος από το Έσεξ ήταν ένας από τους πιο προικισμένους μουσικούς του ροκενρόλ, τρομερός τραγουδιστής και δυναμίτης στην κιθάρα. Η δυναμική του γέμισε τον δίσκο που έκανε τους Small Faces ένα από τα μεγαλύτερα ονόματα της εποχής. Οι SF έφτασαν στο πικ της καριέρας τους δύο χρόνια μετά, με το There Are But Four Small Faces. Κατόπιν, ο Μάριος έκανε μια τεράστια χάρη στην ανθρωπότητα, δημιουργώντας τους Humble Pie, μια από τις πιο παραγνωρισμένες τεράστιες αγγλικές μπάντες.

Ο δε Λέιν δεν έμεινε πίσω: πήγε και βρήκε έναν Σκωτσέζο που άκουγε στο όνομα «Ροντ Στιούαρτ» ή όπως αλλιώς προφέρεται στα σκωτσέζικα και έναν κιθαρίστα που του έμοιαζε τρομερά, αλλά δεν ήταν αδερφός του, τον Ρόνι Γουντ. Αυτός που αργότερα πήγε σε μια μπάντα που λέγεται Rolling Stones...

Η ημέρα που γεννήθηκαν τα ρομπότ

[ΤΟΥ J. M. MULET]

Πριν από χρόνια, η λέξη ρομπότ υποδηλώνει ένα τεχνολογικό μέλλον με ανθρωπόμορφους μηχανικούς υπηρέτες που θα εργάζονταν για εμάς. Σήμερα, η λέξη ρομπότ υποδηλώνει ελεύθερα περιπλανώμενες ηλεκτρικές σκούπες και καμία ανάγκη να μοιάζει με άνθρωπο. Αν σκεφτούμε την προέλευση του όρου ή την ιστορία του, σίγουρα σε πολλούς αναγνώστες έρχεται στο μυαλό ο μεγάλος υπέρμαχος της επιστήμης, βιοχημικός και συγγραφέας επιστημονικής φαντασίας Ισαάκ Ασίμοφ.

Η πραγματικότητα είναι ότι ο Ασίμοφ έγραψε πολλή λογοτεχνία για τα ρομπότ και σε αυτόν οφείλουμε τους περίφημους τρεις νόμους της ρομποτικής: (1) ένα ρομπότ δεν μπορεί να τραυματίσει έναν άνθρωπο... (2) ένα ρομπότ πρέπει να υπακούει στις εντολές που του δίνει ένας άνθρωπος (εκτός αν συγκρούεται με τον πρώτο νόμο) και (3) ένα ρομπότ πρέπει να προστατεύει την ίδια του την ύπαρξη (εκτός αν συγκρούεται με τον πρώτο ή τον δεύτερο νόμο). Αυτοί οι κανόνες έχουν επαναδιατυπωθεί από διάφορους συγγραφείς, αλλά ο Ασίμοφ δεν εφηύρε τον όρο. Η λέξη ρομπότ προϋπήρχε του παραγωγικού συγγραφέα ρωσικής καταγωγής.

Η έννοια του ρομπότ γεννήθηκε στις 25 Ιανουαρίου 1921 στην Πράγα (Τσεχία). Εκείνη τη νύχτα έκανε πρεμιέρα το θεατρικό έργο R.U.R. του Τσέχου συγγραφέα Κάρελ Τσάπεκ. Το R.U.R. είναι η συντομογραφία του Rossum Universal Robots και εκείνη ήταν η πρώτη φορά που κάποιος άκουσε τη λέξη με την έννοια που της δίνουμε σήμερα. Το ρομπότ προέρχεται από τον τσεχικό όρο robota, που σημαίνει «καταναγκαστική εργασία».

Περίεργως, τα ρομπότ της RUR δεν έχουν καμία σχέση με τον C-3PO από τον Πόλεμο των Άστρων ή με τον Τενεκεδένιο Άνθρωπο από τον Μάγο του Οζ. Δεν είναι φτιαγμένα από μέταλλο και ηλεκτρικά κυκλώματα, αλλά από μια μάζα που παρασκευάζεται σε διαφορετικές δεξαμενές ανάμειξης με διαφορετική σύνθεση για κάθε όργανο ή μέρος του ανθρώπινου σώματος. Τα πρώτα ρομπότ που συμμετείχαν σε ένα έργο έμοιαζαν αρκετά ανθρώπινα, κάτι σαν τα αντίγραφα στο Blade Runner, τα οποία ήταν δυσδιάκριτα από έναν άνθρωπο (εκτός από το τεστ Τούρινγκ).

Αυτό το πρώτο έργο για τα ρομπότ περιέχει θέματα που θα υιοθετούνταν από πολλούς μεταγενέστερους συγγραφείς. Στην πρώτη πράξη, ένας εργάτης του εργοστασίου εξηγεί ότι αυτά τα ρομπότ έχουν δημιουργηθεί όπως οι άνθρωποι, αλλά έχουν αφαιρεθεί όλα όσα τους αποσπούν την προσοχή από τη δουλειά τους. Ο άνθρωπος είναι ατελής και

αποσπασμένος, ενώ το ρομπότ είναι ο εργαζόμενος που θέλει κάθε εργοδότης. Ο Rossum, ο εφευρέτης, ανακοινώνει ότι η εργασία είναι φθηνότερη, χάρη στα ρομπότ του, και παρόλο που οι άνθρωποι απολούνται, κατάφερε να αναδημιουργήσει τον παράδεισο με την εφεύρεσή του για την ανθρωπότητα, αφού οι άνθρωποι δεν θα χρειάζεται πλέον να εργάζονται.

Όπως ήταν αναμενόμενο, το έργο τελειώνει άσχημα. Τα ρομπότ επαναστατούν εναντίον των αφεντικών τους και εξολοθρεύουν ολόκληρη την ανθρώπινη φυλή (ο Τζέιμς Κάμερον δεν εφηύρε κάτι καινούργιο όταν ο SkyNet απέκτησε αυτογνωσία και άρχισε να σκοτώνει ανθρώπους στον Εξολοθρευτή, ούτε ο Άρθουρ Κλαρκ με τον HAL 9000 στο 2001, Η Οδύσσεια του Διαστήματος).

Στον τελικό διάλογο, όταν ο τελευταίος από τους ανθρώπους στρέφεται προς τον ρομποτικό εκτελεστή του και τον ρωτάει γιατί το κάνει, εκείνος απαντά: «Αν θέλεις να είσαι σαν τους ανθρώπους, πρέπει να σκοτώνεις και να κυριαρχείς. Διαβάστε ιστορία! Διαβάστε τα βιβλία που γράφτηκαν από ανθρώπους! Αν θέλετε να είστε άνθρωποι, πρέπει να σκοτώνετε και να δολοφονείτε!». Και έτσι οι άνθρωποι βρίσκουν το τέλος τους. Ας ελπίσουμε ότι οι ρομποτικές ηλεκτρικές σκούπες δεν θα ακολουθήσουν το παράδειγμα.

Παραμένει παράδοξο το γεγονός ότι μια λέξη που έχουμε υιοθετήσει στην καθημερινή γλώσσα και που συνδέουμε με την τεχνολογική πρόοδο προέρχεται από ένα έργο που έχει ένα κατεξοχήν τεchnοφοβικό μήνυμα. Ο φόβος της τεχνολογίας είναι παρών σε όλους τους πολιτισμούς. Στον ελληνιστικό πολιτισμό έχουμε τον μύθο του Προμηθέα, ο οποίος τιμωρήθηκε επειδή έκλεψε τη φωτιά από τους θεούς. Λίγες δεκαετίες πριν από τον Τσάπεκ, η Μαίρη Σέλλεϋ είχε γράψει τον Φρανκενστάιν, ή τον Σύγχρονο Προμηθέα, ο οποίος επίσης εκμεταλλεύεται τον φόβο μας για την τεχνολογία. Ούτε μπορεί να ειπωθεί ότι το R.U.R. ήρθε από το πουθενά. Οι επιρροές της εβραϊκής μυθολογίας στην Πράγα είναι πολύ εμφανείς. Η όλη ιστορία θυμίζει τον μύθο του Γκόλεμ, του πλίλινου ανθρώπου που κατασκεύασε ένας ραβίνος για να τον βοηθήσει στα καθήκοντά του, αλλά που κατέληξε να επαναστατήσει εναντίον του. Επομένως, το έργο του Τσάπεκ δεν είναι ακριβώς πρωτότυπο, αλλά η μεγαλύτερη συνεισφορά του στον πολιτισμό ήταν η επιινόηση ενός όρου που έγινε παγκόσμιος.

Ο J. M. Mulet είναι καθηγητής Βιοτεχνολογίας και το άρθρο δημοσιεύθηκε στην ηλεκτρονική έκδοση της El Pais

Παραμένει παράδοξο το γεγονός ότι μια λέξη που έχουμε υιοθετήσει στην καθημερινή γλώσσα και που συνδέουμε με την τεχνολογική πρόοδο προέρχεται από ένα έργο που έχει ένα κατεξοχήν τεchnοφοβικό μήνυμα

